

УДК 631.3

Чомко В., Співак Д. – ст. гр. МГ_м-51

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

АНАЛІЗ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ БАГАТОРІЧНИХ ТРАВ

Науковий керівник: к.т.н., доцент Олексюк В.П.

Chomko V., Spivak D.

Ternopil Ivan Puluj National Technical University

ANALYSIS OF THE TECHNOLOGY OF GROWING PERENNIAL HERBS

Supervisor: Ph.D, Assoc. Prof. Oleksyuk V.

Ключові слова: багаторічні трави, насіння, технології вирощування

Keywords: perennial herbs, seeds, growing technologies

В агровиробництві все більше уваги приділяється широкому використанню маловитратних технологій, до яких у кормовиробництві відносяться пасовища та сіножаті багаторічних трав та їх травосумішок.

Вирощування багаторічних бобових трав має велике значення для сучасного сільського господарства. Ці культури відіграють ключову роль у забезпеченні тваринництва високоякісними кормами, а також сприяють покращенню родючості ґрунту завдяки здатності збагачувати його азотом. В умовах сучасного аграрного виробництва, де важливими є ефективність, продуктивність та економічна доцільність, питання удосконалення технології вирощування багаторічних бобових трав набуває особливої актуальності.

У порівнянні з іншими кормовими культурами із багаторічних трав, урожай зеленої маси яких становить 25–40 до 50 т/га, одержують дешеві, високої якості корми. Крім того, вони адаптовані до місцевих умов і досить пластичні до умов вирощування, залишаючи після себе 40–120 кг/га кореневої маси і поживних решток, сприяють підвищенню родючості ґрунту та накопиченню гумусу і мінеральних елементів живлення рослин. Багаторічні трави є потужним засобом запобігання вітрової і водної ерозій, покращують екологію.

Тому розумне повернення до вирощування багаторічних трав у польових і кормових сівоzmінах є тим важелем, який дозволить встановити втрачену родючість ґрунтів і значно збільшить збори повноцінних кормів, що знизить собівартість тваринницької продукції і зробить цю галузь рентабельною.

Із багаторічних трав доцільно висівати ті, які найбільш пристосовані до ґрунтово-кліматичних умов зони вирощування. У зонах Лісостепу та Степу України найбільш поширеними є люцерна, еспарцет, конюшина лучна, стоколос б/о, грятися збірна, костриця (вівсяниця) лучна, райграс багатоукісний.

Високий урожай насіння багаторічних бобових та злакових трав можна одержати тільки при своєчасному і високоякісному виконанні комплексу заходів з вирощування цих культур з урахуванням місцевих умов і біологічних особливостей окремих видів трав. Однак комплекс заходів з вирощування насіння кожного виду трав має свої особливості.

Створити сприятливі умови для росту і розвитку трав можна шляхом

правильного і своєчасного основного і передпосівного обробітку ґрунту. Особливо ефективний у цьому відношенні глибокий обробіток, який створює добрі умови для аерації, рівномірного розподілу і накопичення атмосферних опадів, сприяє інтенсифікації мікробіологічних та інших життєво важливих процесів, що відбуваються в ґрунті, а також очищення його від бур'янів. Найкраща глибина оранки ґрунту 28–32 см. Весною ґрунт до посіву готують з урахуванням його фізико-хімічних властивостей, погодних умов, рельєфу місцевості, забур'яненості ділянки, ступені підготовки його з осені.

Головну увагу при цьому необхідно приділяти накопиченню і збереженню вологи, доброго обробітку ґрунту і знищенню сходів бур'янів. Якщо ґрунт з осені готувався за типом напівпару, весною до посіву ділянки боронують в один-два сліди середніми і легкими боронами. Якщо поле восени не вирівнювалось, то при досягненні ґрунтом фізичної спільності проводять боронування для закриття вологи і вирівнювання поверхні. Найбільш надійний строк сівби - весняний, хоч трави можна висівати з ранньої весни і до початку осені.

Насінники злакових трав висівають, як правило, у чистому вигляді. Бобові трави можна висівати під покрив ранніх зернових, кукурудзи на зелений корм, просо. При цьому норму висіву основної культури збільшують на 10–15%, а покривної культури зменшують на 20–25%.

Кращі результати за інтенсивністю росту дають безпокровні посіви, тому дуже важливо шляхом застосування комплексу агротехнічних прийомів домагатись очистки від бур'янів ділянок, зайнятих під багаторічними травами.

Догляд за насінниками в рік сівби полягає у руйнуванні кірки, розпушенні міжрядь і боротьбі з бур'янами, своєчасному збиранні покривної культури та збиранні отави. Особливе значення у перший рік життя насінників повинно надаватися осінньому підживленню фосфорно-калійними добривами (45–60 кг фосфору і 80–90 кг д. р. калію на 1 га), а в наступні роки - підживленню навесні (особливо злакових трав) азотними добривами.

Для ефективної боротьби з бур'янами слід насамперед застосовувати запобіжні заходи: ретельне очищення насіння, дотримання чергування культур у сівозміні, відповідні способи основного і передпосівного обробітку ґрунту. При потребі застосовують і хімічні заходи. На насінниках бобових трав і особливо люцерни та конюшини необхідно вести боротьбу зі шкідниками. Насінневі посіви обробляють пестицидами 3–4 рази за вегетацію.

Один із найвідповідальніших періодів у насінництві трав - збирання врожаю. Запізнення з ним лише на 1–3 дні призводить до великих втрат насіння. У зв'язку з нерівномірним досяганням насіння і високою вологістю листостеблової маси найбільш ефективним способом збирання насінників трав є роздільний.

Завершальним етапом насінництва є очищення насіння трав, яке проводять на очисних машинах типу «Петкус».

На зберігання засипають добре очищене і просушене насіння вологістю не вище 13% для бобових і 15% для злакових трав.

Література

1. Антонюк С. Г., Бойко, В. Ф. Технології вирощування бобових культур. Київ: Урожай, 2010. 240 с.
2. Євтушенко О. С. Інноваційні технології в аграрному виробництві. Чернігів: НДІ сільського господарства, 2014. 304 с.
3. Мороз В. М. Сучасні технології вирощування багаторічних трав. Харків: Майдан, 2012. 312 с.